

Anul 2007 - Anul Eugen DOGA

Eugen Doga - 70 de ani

La dubla sa aniversare - 70 de ani de viață și 50 de ani de carieră de compozitor și muzicant, am dori să vorbim despre maestrul Eugen Doga în stilul care i se potrivește: să utilizăm mai puține adjective și mai multe substantive și verbe. Dar s-o luăm cuminte.

Are o biografie interesantă, dar nu și unică în felul ei. S-a născut în satul Mocra din apropierea Rîbniței. În copilărie, Eugen Doga a avut susținere de la Fedot Murga, un lăutar orb, care-i învăța pe copiii satului să cînte la instrumente muzicale. S-a maturizat precoce. Își câștiga bucata de pâine cîntînd la mandolina meșterită dintr-un ciur vechi, sau bătînd toba la nunțile din sat. Multe au fost necazurile prin care a trecut, dar a ținut cu tot dinadinsul să fie

muzicant vestit. S-a impus dînd prioritate lucrurilor pe care le-a înțeles mai bine și le-a putut face mai bine, în toate genurile muzicale ale compoziției, cu excepția muzicii de operă. Peste ani, este aplaudat pentru lucrările celebre: *Cred în ochii tăi*, *Codrii mei frumoși*, *O, rămîi*, *Dorința*, *De toamnă*, pentru muzica la baletul *Luceafărul*, pentru muzica la peste 200 de filme, printre care: *Ana Pavlova*, *Maria Mirabela*, *Gingașa și tandra mea fiară* etc.

Fondul BȘU Alecu Russo din Bălți cuprinde o parte din operele compozitorului Eugen Doga. Aceste lucrări le oferă muzicologilor, cercetătorilor din domeniu, ca, de altfel, și cititorilor obișnuiți, surse și posibilități de cunoaștere a gîndirii și creației sale ample. Valorificarea acestui tezaur de publicații ale lui Eugen Doga este realizat de către Biblioteca

nu numai tradițional – accesul la documentele muzicale din sala de lectură sau împrumutul lor la domiciliu, ci și prin oferta altor, și mai eficiente, modalități moderne de informare: cataloage tradiționale, catalogul electronic, ce conține integral opera lui Doga, exsistentă la BȘU, pagina web a Bibliotecii, pagina web a compozitorului, accesul liber la raft, bibliografii, expoziții tradiționale, TV-clipuri, expoziții itinerare. Activitățile dedicate vieții și operei maestrului Doga, au debutat prin vernisarea, în holul expozițional al bibliotecii, a unei ample expoziții documentare de publicații: Anul 2007 - Anul Eugen Doga. Au fost selectate și expuse peste 16 titluri de carte în limbile română, rusă, engleză, în 281 de exemplare, publicații periodice în limbile română și rusă, 3 discuri, care reconstituie trecutul și prezentul activității muzicale și culturale a lui Eugen Doga. Cum era și firesc, atenția principală a fost acordată operelor de compoziție, editate în anii 70 ai secolului trecut. Remarcăm doar câteva titluri: Eugen Doga, *Pe aripi de vânt*, Chișinău, Ed. Cartea Moldovenească, 1972, ediție apărută sub supravegherea compozitorului, cu un cuvânt de introducere aparținând lui Grigore Vieru. Cartea cuprinde 19 cîntece pe versuri de Ion Podoleanu, Anatol Ciocanu, Andreai Strîmbeanu, Petru Cruciuc, Petru Darienco. Eugeniu Doga. *Ritmurile epocii*, Ed. Cartea Moldovenească, Chișinău, 1976, ediție bilingvă. Culegerea conține cele mai populare lucrări ale compozitorului, deja la acea oră Maestru Emerit al Republicii Moldova, Laureat al premiului "Boris Glavan" din Moldova și al multor concursuri unionale. Cartea are trei secțiuni. *Golubîie dali*, spre exemplu, cuprinde 11 cîntece în limba rusă pe versurile lui Emil Loteanu, Bogdan Istru, Em. Bucov și alții. **Евгений Дoga. Солнечный день** = Zi cu soare, Ed. Literatura Artistică, Chișinău, 1978. Culegerea cuprinde cele mai populare cîntece lirice ale compozitorului pe versuri de Mihai Eminescu, Emil Loteanu, Gheorghe Vodă, Ion Podoleanu, Ștefan Petrance.

Un loc important în această expoziție îl ocupă textele ce reflectă nemijlocit modul cum au fost create, ele conțin consemnări, adnotări, corecturi ale partiturilor lucrărilor respective: Eugen Doga. *Meditație*, Chișinău. Ed. Literatura Artistică, 1981, ediție română - rusă; Eugen Doga. *Inima veacului*, Chișinău, Ed. Literatura Artistică, 1987.

O altă carte expusă este: Eugeniu Doga. *În do major*, Chișinău, 2007. Acest volum, recent apărut, este o ediție bilingvă: română - enleză, conținând două texte semnate de Grigore Vieru și Emil Loteanu, urmate de altele, aparținând lui Eugen Doga. În cele 63 de pagini, compozitorul mărturisește cum s-a apropiat de muzică, avînd o anumită teamă, respect, își amintește de drumul simplu, dar direct spre muzică: „*mai des făceam scripce din cioclegi; cocoțați pe cuptor, închipuiau aceste scripci și scîrîiau neconținut pe nervii buncii...sau asculta fanfare în sat, notîndu-și frînturi de melodie în cap, neștiind notele. Era un puști sensibil și uluit și dorea să semene cu lăutarul Fedot Murga... voia să cînte ca el, să fie admirat... Uneori îi dădea toba fanfarei - ce bucurie*”. Cititorul este invitat să cunoască munca de compozitor, teribil de grea, rodul căreia a provocat un șoc în lumea muzicii naționale și internaționale. E. Doga rămîne a fi un om cu responsabilități față de fiecare zi și asta fiindcă: „*nu existau în casa noastră cuvinte precum am obosit, n-am timp, nu pot, nu reușesc... Scriu o muzică lipsită de violență, o muzică limpede, expresia armoniei mele interioare.*”

În alte lucrări expuse: **Е. Дoga. Здесь Родина Наша: пять песен**, М. Музыка, 1976; **Е. Дoga. Хоры без сопровождения**. М: Советский Композитор, 1977; **Е. Дoga. Песни для голоса в сопровождении фортепиано (гитары)** Москва. Изд. Советский Композитор, 1985; **Е. Дoga. Избранные песни для голоса (хора) в сопровождении фортепиано (баяна)**, Москва, Советский Композитор, 1987; **Е. Дoga.**

Джой для виолончели и фортепиано: Скрипунелла для двух скрипок и фортепиано: Камерные ансамбли, Изд. Союз Художников, Санкт - Петербург, 2001, publicate în limba rusă, nu putem cunoaște dacă structurarea materialului s-a produs la inițiativa compozitorului, întrucât volumele nu conțin nici o explicație în acest sens.

Expoziția găzduiește și o bibliografie, o lucrare importantă, alcătuită de Angela Salinschi, responsabil de ediție Lidia Kulikovski, redactor Ludmila Pînzari, Biblioteca Municipală B. P. Hașdeu, Eugen Doga. *Bibliografie*. Ed. Universitas, Chișinău, 1993. Expoziția conține articole din revistele și ziarele: *Univers Muzical*, *Literatura și Artă*, *Moldova Literară*, *Patria Tînără*, *Flux*, *Tîmpul*, *Mesagerul*, *Viața Satului*, *Moldova Suverană*, *Tîneretul Moldovei*, *Деловая газета*, *Экономическое обозрение*, *Экономист*, *Вечерний Кишинев*, *Книжное обозрение*, *Независимая Молдова*, materiale care prezintă momente și detalii din activitatea cotidiană și artistică a lui Eugen Doga.

Expoziția cuprinde lucrări tipărite la diverse edituri din R. Moldova și Rusia. Alături de cărți, reviste, ziare, cititorii pot găsi discurile: *Maria*, *Mirabela*, muzica din filmul cu același nume, scrisă pe versurile lui G. Vieru, interpretat de orchestra radioteleviziunii din România, voce Anda Călugăreanu, Moscova, Melodia, 1991; Eugen Doga: *Muzica lui Eugen Doga din filmul Gîngașa și tandra mea fiară*,

Moscova, Melodia, 1988; E. Doga. *Orașul meu*, Moscova, Melodia, 1987. Această muzică scrisă pentru filme a fost transcrisă pe CD, DVD apărute în Franța, Germania, Italia, Japonia, Finlanda, România, Bulgaria, Rusia, R. Moldova.

Merită apreciate impresionantele fotografii ale compozitorului: împreună cu familia, cu personalități remarcabile: Grigore Vieru, Glebus Sainciuc, Emil Loteanu, Ion Popescu - Gopo, Mihai Constantinescu, Anda Călugăreanu, V. Basner, A. Petrov, A. Uteșev, Maria Bieșu, Nadejda Cepraga, Svetlana Strezev, Ion Suruceanu, Mihai Bătrînu, Anastasia Lazariuc, Margareta Ivanuş etc.

În revista *Univers Muzical* (2002, nr. 2), Eugen Doga menționează că: „*din 1983 nu s-a filmat nici o secundă despre creația sa*”. Este o mare nedreptate făcută compozitorului, mai ales că cineștii cehi, de exemplu, îl consideră pe Eugen Doga „Poet al Europei”. *Poeții Europei* este un ciclu de filme, episodul al noulea este dedicat compozitorului moldovean. Filmul fixează momentele neobișnuite: autor de muzică, filozof.

Abundență este prezența lui Eugen Doga și în lucrările de sinteză (dicționare, enciclopedii, lexicoane, istorii ale muzicii).

Ne-am propus, realizînd această expoziție, să călăuzim admiratorii muzicii în „*universul muzical unic, individual și irepetabil pe care l-a făcut Eugeniu Doga*”.

Bibliografie consultată:

1. Dumbrăveanu, Luminița. *Muzicianul Academician: o biografie neromanțată*. In: BiblioPolis, 2007, nr 1. p. 49-53.
2. *Eugeniu Doga*. In: *Calendarul Bibliotecarului* 1997. Ch., 1997. p. 22-25.
3. *Eugeniu Doga*. In: *Calendarul Bibliotecarului* 2007. Ch., 2007. p. 96-97.
4. Partole, Claudia. *Nu vreau să dispară soarele din muzica mea*. In: *Univers Muzical*, 2002, nr 2, p. 12-14.